

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Кафедра «Теоретичної і прикладної економіки»

Н.І. Пилипів, С.М. Васильченко, О.І. Ємець,
М.М. Мацола, Н.Б. Писар, Т.М. Романюк, В.В. Стефінін, Ю.І. Ціжма.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ПО ПРОВЕДЕННЮ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ**

для магістра галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"
спеціальності 051 Економіка ("Прикладна економіка")

Методичні вказівки до проходження науково-дослідної практики для магістра галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" спеціальності 051 Економіка ("Прикладна економіка") денної форми навчання / Уклад.: Н.І. Пилипів, С.М. Васильченко, О.І. Ємець, М.М. Мацола, Н.Б. Писар, Т.М. Романюк, В.В. Стефінін, Ю.І. Ціжма. – Івано-Франківськ.: ЛІК, 2016. – 36 с.

Методичні вказівки містять мету і завдання науково-дослідної практики, порядок її організації та методичне забезпечення, порядок оформлення звітів і складання заліків про проходження практики.

Призначені для магістрів економічного факультету галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" спеціальності 051 Економіка ("Прикладна економіка") денної форми навчання.

Наскрізна програма практики розглянута та затверджена на засіданні кафедри (протокол № 4 від 13 жовтня 2016 року)
та на засіданні науково-методичної ради економічного факультету (протокол № 2 від 21 жовтня 2016 року).

Методичні рекомендації рекомендовані до друку рішенням Вченої ради економічного факультету протокол № 2 від 24 жовтня 2016 р.

Укладачі: д.е.н., проф. Пилипів Н.І.
к.е.н., доц. С.М. Васильченко
к.е.н., доц. Ємець О.І.
к.е.н., доц. М.М. Мацола
к.е.н., доц. Н.Б. Писар
к.е.н., доц. Т.М. Романюк
к.е.н., доц. В.В. Стефінін
к.е.н., доц. Ю.І. Ціжма

Гнатюк Т.М. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Баран Р.Я. – к.е.н., доцент Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту

Зміст

Зразок звіту про проходження науково-дослідної практики у 1 семестрі 4

1. Словник термінів і понять за темою магістерської роботи
2. Список опрацьованих авторефератів, наукових статей та монографій за темою магістерської роботи
3. Бібліографічний опис окремих джерел
4. Методологія наукового дослідження

Зразок звіту про проходження науково-дослідної практики у 2 семестрі 18

1. Завдання на магістерську роботу
2. План магістерської роботи
3. Тези доповіді (виступу) для участі у науковій конференції за обраною проблематикою
4. Список опрацьованої нормативно-правової документації за темою магістерської роботи
5. Наукова стаття або частина монографії за обраним напрямом досліджень (або за темою магістерської роботи)

Додатки

Додаток А. Копія тез доповідей

Додаток Б. Копія статті

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ Студента (ки) 1 курсу магістратури денної форми навчання спеціальності 051«Економіка»(«Прикладна економіка») Волошинович Христини Олегівни (прізвище, ім'я, по батькові)

База практики

кафедра теоретичної і прикладної економіки

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Науковий керівник магістерської роботи

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

Ємець О.І.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

Ємець О.І.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Івано-Франківськ – 2016 р.

Індивідуальний графік проходження науково-дослідної практики
студента 1 курсу магістратури денної форми навчання
спеціальності 051 „ Економіка (Прикладна економіка) ”

Волошинович Христини Олегівни
з 05 вересня по 20 листопада 2016 р. (11 тижнів)

Завдання за планом	Термін виконання	Фактичне виконання	Підпис наукового керівника
1. Розробка індивідуального графіку проходження практики. Узгодження його з науковим керівником магістерської роботи та керівником практики від кафедри	1 тиждень		
2. Формулювання орієнтовної теми магістерської роботи, визначення предмету та об'єкту дослідження	2 тиждень		
3. Складання словника термінів і понять за темою магістерської роботи	3-4 тиждень		
4. Ознайомлення зі змістом авторефератів дисертацій, наукових статей та монографій за останні п'ять років за обраним напрямом досліджень	5-8 тиждень		
5. Формування бібліографічного опису окремих джерел	9 тиждень		
6. Визначення методів наукового дослідження	10 тиждень		
7. Оформлення звіту з практики	11 тиждень		

Студент

Волошинович Христина Олегівна

(підпис)

Науковий керівник магістерської роботи

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

Ємець О.І.

(підпис)

Керівник практики від кафедри

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

Ємець О.І.

(підпис)

ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Економічний факультет
Кафедра теоретичної і прикладної економіки

**ПЛАН-ЗВІТ
ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ**

Студентки Волошинович Христини Олегівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник науково-дослідної практики та дипломної роботи за ОР
“магістр”

Кандидат економічних наук, доцент кафедри теоретичної і прикладної
економіки Ємець Ольга Іванівна
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

За час практики зроблено:

1. Огляд друкованої й електронної літератури та бібліографічних джерел з наукової проблеми, формування бібліографічного списку (за видами джерел) для написання дипломної роботи з проблематики

«Управління податковою політикою підприємства»

2. Визначено об'єкт дослідження:

ПАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат», м.Івано-Франківськ, вул.
Симона Петлюри, 10.

3. Визначено предмет дослідження:

податкове регулювання фінансової діяльності підприємства.

4. Упорядковано словник термінів і понять за темою магістерської роботи

5. Складено список опрацьованих авторефератів, наукових статей та монографій за темою магістерської роботи

6. Сформовано бібліографічний опис окремих джерел

7. Визначено методи наукового дослідження

Студент

Волошинович Христина Олегівна _____ Дата _____ 2016 р

(підпис)

Відгук наукового керівника та оцінка виконаної роботи

Магістрант Волошинович Христина Олегівна за час науково-дослідної практики проявила себе як молодий науковець, виконала всі поставлені перед нею завдання з згідно графіку.

Звіт оцінено на _____

Науковий керівник

Ємець Ольга Іванівна _____

(підпис)

Дата _____ 2016 р.

ЗМІСТ

1. Словник термінів і понять за темою магістерської роботи	5
2. Список опрацьованих авторефератів, наукових статей та монографій за темою магістерської роботи	8
3. Бібліографічний опис окремих джерел	10
4. Методологія наукового дослідження	13

1. Словник термінів і понять за темою магістерської роботи

Податкова політика підприємства – це складова частина фінансової стратегії підприємства, яка полягає у виборі найбільш ефективних варіантів здійснення податкових платежів за наявності альтернативних варіантів його господарської діяльності, основна ланка мінімізації податкових платежів підприємства.

Податкове навантаження з ПДВ – співвідношення суми податку на додану вартість до сплати в бюджет до загальної суми податкових зобов'язань за звітний період.

Податкове навантаження з податку на прибуток – співвідношення суми податку на прибуток до сплати в бюджет до суми скоригованого валового доходу за звітний період.

Податок – обов'язковий, індивідуально безоплатний платіж, що стягується органами державної влади різних рівнів з юридичних осіб і фізичних осіб з метою фінансового забезпечення діяльності держави й (або) муніципальних утворень.

Підприємство – самостійний суб'єкт господарювання, зареєстрований компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому Господарським кодексом України та іншими законами.

Податкова система – сукупність податків і зборів, механізмів і способів розрахунку та сплати, а також суб'єктів податкової роботи, які забезпечують адміністрування і надходження податків і зборів до бюджету та інших державних цільових фондів.

Система оподаткування – система форм і методів стягнення різних форм податків з юридичних та фізичних осіб.

Податковий ризик - це ймовірна можливість порушення податкового законодавства, у результаті якої не виключені втрати бюджету.

Податковий менеджмент – це сукупність прийомів та методів організації податкових відносин з метою забезпечення формування дохідної частини бюджету та впливу податків на розвиток виробництва і соціальної сфери.

Податкове планування – це діяльність з розробки та практичного застосування заходів, які спрямовані на збільшення коштів, які залишаються в розпорядженні підприємства після сплати належних податків

Податкове регулювання - розуміють цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин шляхом використання засобів та інструментів податкової політики.

Механізм податкового регулювання - це сукупність загальних правових норм і спеціальних податкових законодавчих правил, які регламентують процес оподаткування всіх учасників економічних відносин в певний період часу.

Податковий період – це термін протягом якого завершується формування податкової бази і остаточно визначається розмір податкового зобов'язання.

Інвестиційний податковий кредит – це відстрочення на визначений час строку сплати податкових зобов'язань з податку на прибуток, який отримано суб'єктом підприємницької діяльності від реалізації інвестиційних та інноваційних проектів.

Непрямі податки – податки на товари і послуги, що встановлюються у вигляді надбавки до ціни або тарифу, оплачуються покупцями при купівлі товарів та отриманні послуг, а в бюджет вносяться продавцями чи рідше виробниками цих товарів та послуг.

Прямі податки - податки, що стягуються державою безпосередньо з доходів або майна платника податків.

Ухилення від податків - протиправні дії платника податків, скеровані на те, щоб за будь-яку ціну знизити суму податкових зобов'язань.

Податкова оптимізація – це зменшення розміру податкових зобов'язань за допомогою цілеспрямованих дій платника податків, що включають повне використання всіх наданих законодавством пільг, податкових звільнень та інших законних прийомів і способів

Управління податковими платежами - процес управління господарською діяльністю суб'єкта підприємництва, спрямований на підвищення фінансових результатів за рахунок впливу на окремі елементи податку в рамках чинного законодавства

Бюджетування податкових платежів – це система планових розрахунків із використанням взаємопов'язаних бюджетів підприємства, спрямована на визначення планової суми податкових платежів, що підлягають сплаті в майбутніх податкових періодах.

Інструменти податкової політики – це ті важелі, за допомогою яких спрацьовують методи податкової політики і досягаються її цілі.

2. Список опрацьованих авторефератів, наукових статей та монографій за темою магістерської роботи

1. Гаврилець В.А. Основні концепції податкової політики підприємств України в середовищі динамічних складноструктурованих економічних систем / В.А.Гаврилець // Економіка та управління підприємствами. – 2014. - №22 . – с. 23-25.

2. Гаврилець В.А. Податкова політика як стратегічний напрям управління діяльністю підприємств / В.А. Гаврилець // Фінанси України. – 2014. – № 8. – с. 131–134.

3. Грицюк Н.В. Формування та механізм стратегії розвитку підприємств на засадах податкової політики / Н.В. Грицюк // Економіка й управління національним господарством. – 2015. - №3. – с. 12-18.

4. Давидов Г. М. Обліково-інформаційне забезпечення оцінки податкового потенціалу суб'єкту господарювання: теорія і практика: монографія / Г. М. Давидов, Г. І. Кузьменко. – Кіровоград: Імекс, 2013. – 262 с.

5. Кармінська-Белоброва М. В. Податковий механізм державного регулювання соціально-економічних процесів в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / М. В. Кармінська-Белоброва; Класич. приват. Ун-т. – Запоріжжя, 2011. – 20 с.

6. Короткова О.В. Особливості формування податкової політики підприємства в сучасних економічних умовах / О.В.Короткова // Ефективна економіка . – 2013. - №1 . – с. 1-3.

7. Котіна Г. М. Прогнозування податкових надходжень бюджету: Автореферат дис. ... канд. економ. наук. Спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. – К., 2011. – 20 с.

8. Кузьменко Г. І. Обліково-інформаційне забезпечення оцінки податкового потенціалу суб'єкту господарювання: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09 / Г. І. Кузьменко; Одес. нац. екон. Ун-т. – О., 2012. – 22 с.

9. Левицька С. О. Інформаційна складова податкового менеджменту на мікрорівні в контексті сталого національного розвитку / С. О. Левицька, О. О. Осадча // Бізнес Інформ. – 2014. – № 5. – С. 332-337.

10. Лемішовська О.С. Роль та значення податкової політики підприємства в сучасних умовах / О.С.Лемішовська // Науковий вісник «Львівська прлітехніка» . – 2013 . – №15 . – с. 243-247.

11. Мороз П.А. Податок на прибуток підприємств як інструмент фіскально-бюджетної політики країн ЄС у забезпеченні інноваційного розвитку / П.А.Мороз // Економіка та держава. – 2013 .- №2. – с. 110-114.

12. Потернак Ю. П. Податковий контроль у системі забезпечення економічної безпеки держави: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 21.04.01 / Ю. П. Потернак; Нац. акад. внутр. справ. – Київ, 2014. – 20 с.

13. Соціальні аспекти податкової політики[Текст]:монографія/ Ю.Б. Іванов, О.М. Тищенко, О.В. Грачов [та ін.].-Харків:ХНЕУ,2011.-304с.

14. Тищенко О. М. Бюджетування податків на підприємствах: монографія. / О. М. Тищенко, М. О. Кизим, Н. В. Михасьова. – Харків: ВД"Інжек", 2010. – 240 с.

15. Ткачик Л. П. Розвиток корпоративного податкового менеджменту в умовах відкритої економіки України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08 / Л. П. Ткачик; Львів. нац. Ун–т ім. І. Франка. – Львів, 2014. – 20 с.

16. Турбулентность налоговых реформ[Текст]:монография/ С.И. Юрий, А.И. Крисоватый, И.А. Майбуров [та ін.].-К.:Знання,2011.-382с.

17. Удосконалення оподаткування прибутку підприємств в Україні: монографія / Т. І. Єфименко, Л. Г. Ловінська. – К.: ДННУ "Академія фінансового управління", 2013. – 526 с.

3. Бібліографічний опис окремих джерел

№ п.п.	Автор, назва, видавник, місто видання, рік видання, загальна кількість сторінок	Короткий зміст відбраного матеріалу, який використовуватиметься в роботі	Відбрані цитати (характеристика та сторінки за кожною позицією), на які будуть посилання
1	2	3	4
1.	<p>Слав'янська Н.А. Податкова стратегія підприємства і оцінка ефективності її застосування /Н.А.Славянська // Фінанси України. – 2013. - №4 .- с.12-15.</p>	<p>опис процесу формування податкової стратегії підприємства</p>	<p>«Управління податками – це використання платниками податків законних способів для максимального зменшення своїх податкових зобов'язань, що в англійській літературі позначено терміном “tax planning”, тобто податкове планування»</p>
2	<p>Лемішовська О.С. Роль та значення податкової політики підприємства в сучасних умовах / О.С.Лемішовська // Науковий вісник «Львівська політехніка» . – 2013 . – №15 . – с. 243-247.</p>	<p>Розглядається місце та роль податкової політики у загальній стратегії розвитку підприємства, подаються організаційно-методологічні аспекти ведення податкової політики та основні етапи її формування на підприємстві.</p>	<p>«Податкова політика підприємства – це складова частина фінансової стратегії підприємства, яка полягає у виборі найбільш ефективних варіантів здійснення податкових платежів за наявності альтернативних варіантів його господарської діяльності»</p>
3	<p>Гаврилець В.А. Податкова політика як стратегічний напрям управління діяльністю підприємств / В.А. Гаврилець // Фінанси України. – 2014. – № 8. – с. 131–134.</p>	<p>Розкрито суть формування податкової політики підприємства, її елементів та особливості їх взаємодії.</p>	<p>«Підприємства, які впроваджують методи формування та реалізації податкової політики в Україні, повинні цікавити не тільки величина податкових зобов'язань, а й ефективність рішень, які приймаються по вкладенню коштів, що вивільняються у результаті оптимізації податкових потоків»</p>

1	2	3	4
4	Глущенко О.О. Податкова стратегія підприємства як ефективний захід забезпечення його економічної безпеки / О.О.Глущенко // Економічні науки.- 2014.- №4. – с.5-8.	Обґрунтування ефективного податкового заходу створення передумов захисту економічної безпеки підприємства.	«Під податковими ризиками в управлінні податковими платежами розуміємо можливість настання подій з негативними наслідками через впровадження заходів зменшення податкових зобов'язань»
5	Веремчук Д.В. Сутність податкової політики та її роль у державному регулюванні економіки / Д.В.Веремчук// Фінанси України.- 2010. - №2. –с.1-8	Узагальнено підходи до визначення сутності податкової політики, обґрунтовано її роль у державному регулюванні економіки, а також визначено цілі, завдання, принципи і методи податкової політики на сучасному етапі.	“Податкова політика є складовою частиною загальної фінансової політики держави на середньострокову і довгострокову перспективи і охоплює такі поняття, як концепція державної діяльності в сфері оподаткування, податковий механізм, а також управління податковою системою держави”
6.	Кравченко І.Ю.Управління податковими платежами підприємства:теоретичний аспект /І.Ю.Кравченко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. №4 .- с.80-89.	Розкрито сучасні проблеми податкового менеджменту підприємств України, досліджено можливі напрямки впливу на систему оподаткування з погляду суб'єктів господарювання.	У сучасній економічній літературі існують різні підходи до визначення поняття «управління податковими платежами», причому більшість науковців ототожнюють це визначення з «податковим плануванням»

1	2	3	4
7	<p>Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій. Навчальний посібник. / Під редакцією д-ра екон. наук, проф. Іванова Ю. Б., д-ра екон. наук, проф. Майбу-рова І. А. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. – 492 с. Укр. мова</p>	<p>Розглянуті теоретичні та прикладні аспекти реалізації податкової політики.</p>	<p>«Об'єктом податкової політики є предмет, явище чи процес, на який спрямована податкова політика, що формується суб'єктом» «Форма податкової політики – це сукупність розроблених прийомів, методів та інструментів податкової політики, тобто спосіб наповнення обраної моделі податкової політики конкретним реалізаційним змістом»</p>
8	<p>Огоновський А.Р. Методологічні засади та інструментарій дослідження сутності податків, їх структури /О.Р.Огоновський // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2010.- №18.- с. 177-186.</p>	<p>Окреслено методологічні засади та з'ясовано інструментарій дослідження сутності податків і їх структури. Виокремлено такі методи дослідження податків, як: аналіз і синтез, індукція і дедукція, історико-логічний і порівняльний методи, побудова економіко-математичних моделей.</p>	<p>«Методологія дослідження податків передбачає застосування різноманітних наукових методів, прийомів, які дають змогу вивчати системи економічних відносин, що виникають між учасниками процесу створення сукупного суспільного продукту, його розподілу, перерозподілу, формування загальнодержавного, місцевих бюджетів, централізованих цільових фінансових фондів та їх використання»</p>

4.Методологія наукового дослідження

Індукція являє собою рух думки від одиничного до всезагального, від знання меншого ступеня спільності до знання більшого її ступеня.

Дедукція – рух думки від всезагального до одиничного. Теоретичним ґрунтом для виникнення та існування індукції й дедукції є діалектичний зв'язок одиничного, особливого та всезагального.

Метод аналогії означає перенесення властивості одного явища на інше. У багатьох випадках висновки за аналогією не можуть бути доказом, але вони мають силу припущення й дають підстави для висунення гіпотез.

Метод аналізу й синтезу. Аналіз являє собою процес розумового або фактичного розкладання цілого на складові частини, а синтез – поєднання різних елементів, сторін предмета в єдине ціле. Аналіз дає можливість вивчити окремі сторони об'єкта, зробити ряд наукових абстракцій, виявити певні поняття.

Метод порівнянь – визначення схожості та відмінності господарських явищ. В економічному житті ніщо не може бути оцінено само по собі. Будь-яке явище пізнається в порівнянні. Для того щоб пізнати невідоме, оцінювати його, потрібен критерій, яким, як правило, є вже відоме, раніше пізнане.

Метод матеріалістичної діалектики – пізнання економічних явищ і процесів у їхньому загальному зв'язку та взаємозалежності, у стані безперервного розвитку, коли накопичення кількісних змін призводить до зміни якісного стану.

Гіпотеза – науково обґрунтоване припущення про можливі зв'язки, відносини, причини явищ. Для постановки гіпотези мають бути достовірні факти, які сприяють розв'язанню суперечностей між новими фактами й теоретичними поглядами, які вже застаріли.

Метод наукової абстракції – метод поглибленого пізнання дійсності, заснований на очищенні інформативного матеріалу від випадкового, неістотного й виділення в ньому стійкого, типового. Результатами застосування

цього методу, його продуктом є теоретичні абстракції, наукові поняття, категорії, економічні закони.

Історичний метод передбачає вивчення економічної системи в її генезисі зародження, становлення та розвитку.

Метод логічного мислення, економіст на основі опрацьованого фактичного матеріалу має можливість зробити певні висновки про тенденції та перспективи розвитку економіки, економічних відносин у суспільстві і його окремих сферах діяльності. Цей метод дає змогу передбачити можливі шляхи вдосконалення економічних відносин, або ж запобігти розвитку негативних тенденцій в економіці країни.

Метод економіко-математичного моделювання, сутність якого полягає у розробці математичної моделі, яка враховує, з одного боку, інтереси держави, наповнення бюджету, а з іншого, – основні інтереси платника податків, вплив на ці інтереси і його поведінку різного рівня податкових ставок та видів податку. Цей метод безпосередньо пов'язаний з регулюючою функцією фінансів, критерієм визначення оптимальної податкової ставки, тобто такого, який би найбільш повно забезпечував інтереси держави і в той же час сприяв господарсько-комерційній діяльності платника податків. Прикладом такого моделювання можуть бути розрахунки і побудова кривої Лаффера.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Економічний факультет

Кафедра теоретичної і прикладної економіки

ЗВІТ **ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ** **Студента (ки) 1 курсу магістратури денної форми навчання** **спеціальності 051«Економіка»(«Прикладна економіка»)** **Волошинович Христини Олегівни** **(прізвище, ім'я, по батькові)**

База практики

кафедра теоретичної і прикладної економіки

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Науковий керівник магістерської роботи

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

Ємець О.І.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

Ємець О.І.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Івано-Франківськ – 2017 р.

Індивідуальний графік проходження науково-дослідної практики
студента 1 курсу магістратури денної форми навчання
спеціальності 051 „ Економіка (Прикладна економіка) ”

Волошинович Христини Олегівни
з 20 лютого по 14 травня 2017 р. (12 тижнів)

Завдання за планом	Термін виконання	Фактичне виконання	Підпис наукового керівника
1. Розробка індивідуального графіку проходження практики. Узгодження його з науковим керівником магістерської роботи та керівником практики від кафедри	1 тиждень		
2. Розробка завдання на магістерську роботу та плану роботи магістра. Узгодження їх з науковим керівником магістерської роботи.	2 тиждень		
3. Підготовка тез доповіді (виступу) для участі у науковій конференції за обраною проблематикою	3-4 тиждень		
4. Участь у науковій конференції (обов'язкова)	5 тиждень		
5. Ознайомлення з нормативно-правовою документацією за обраною проблематикою	6-7 тиждень		
6. Підготовка наукової статті або частини монографії за обраним напрямом досліджень	8-11 тиждень		
7. Оформлення звіту з практики	12 тиждень		

Студент

Волошинович Христина Олегівна

(підпис)

Науковий керівник магістерської роботи

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

Ємець О.І.

(підпис)

Керівник практики від кафедри

к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки

Ємець О.І.

(підпис)

ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Економічний факультет
Кафедра теоретичної і прикладної економіки

**ПЛАН-ЗВІТ
ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ**

Студентки Волошинович Христини Олегівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник науково-дослідної практики та дипломної роботи за ОР
“магістр”

Кандидат економічних наук, доцент кафедри теоретичної і прикладної
економіки Ємець Ольга Іванівна
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

За час практики зроблено:

1. Розроблено завдання на магістерську роботу за темою
«Управління податковою політикою підприємства»
2. Складено план магістерської роботи.
3. Підготовлено тези доповіді (виступу) для участі у науковій конференції
за обраною проблематикою. Назва
«Управління податковими платежами підприємства»
4. Прийнято участь у науковій конференції.
Назва конференції: «Звітна наукова конференція викладачів, докторантів,
аспірантів та студентів університету за 2016 р.»
Місце та дата проведення: м.Івано-Франківськ, 02 березня 2017 р.
5. Складено список нормативно-правової документації за обраною
проблематикою.
6. Надруковано наукову статтю за обраним напрямом досліджень (або за
темою магістерської роботи).

Студент

Волошинович Христина Олегівна _____ Дата _____ 2017 р.
(підпис)

Відгук наукового керівника та оцінка виконаної роботи

*Магістрант Волошинович Христина Олегівна за час науково-дослідної
практики проявила себе як молодий науковець, виконала всі поставлені перед
нею завдання з згідно графіку.*

Звіт оцінено на _____

Науковий керівник

Ємець Ольга Іванівна _____ Дата _____ 2017 р.
(підпис)

ЗМІСТ

1. Завдання на магістерську роботу	5
2. План магістерської роботи	6
3. Тези доповіді (виступу) для участі у науковій конференції за обраною проблематикою	7
4. Список опрацьованої нормативно-правової документації за темою магістерської роботи	10
5. Наукова стаття або частина монографії за обраним напрямом досліджень (або за темою магістерської роботи)	12
Додатки	26
Додаток А. Копія тез доповідей «Управління податковими платежами підприємства»	
Додаток Б. Копія статті «Інвестиційна привабливість підприємств регіону в умовах глобалізації економіки»	

1.Завдання на магістерську роботу

Тема магістерської роботи «Управління податковою політикою підприємства» вимагає вирішення наступних завдань:

- 1) визначення теоретичних аспектів формування податкової політики підприємства та трактування поняття «податкова політика» науковцями ;
- 2) вивчення процесу управління податковими платежами на підприємстві;
- 3) вивчення етапів управління та формування податковою політикою підприємства;
- 4) аналіз структури прямих, непрямих та місцевих податків та зборів та їх вплив на податкову політику ПАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат»;
- 5) визначення рівня податкового навантаження на ПАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат»;
- 6) розробка шляхів оптимізації податкового навантаження ПАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат»;
- 7) вивчення зарубіжного досвіду управління податковою політикою підприємства;
- 8) визначення пріоритетних напрямів реформування податкової політики на підприємстві.

2. План магістерської роботи

Тема магістерської роботи «Управління податковою політикою підприємства»

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність податкової політики підприємства та її вплив на фінансову безпеку підприємства

1.2. Управління податковими платежами підприємства

1.3. Формування податкової політики на підприємстві

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВОЮ ПОЛІТИКОЮ ПАТ «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»

2.1. Аналіз впливу прямих податків на діяльність ПАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат»

2.2. Аналіз впливу непрямих та місцевих податків на діяльність ПАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат»

2.3. Аналіз податкового навантаження ПАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат»

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВОЮ ПОЛІТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Шляхи оптимізації податкового навантаження ПАТ «Івано-Франківський м'ясокомбінат»

3.2. Пріоритетні напрями реформування податкової політики на підприємствах.

3.3. Зарубіжний досвід податкового стимулювання

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

3. Тези доповіді (виступу) для участі у науковій конференції за обраною проблематикою.

Назва конференції: «Звітна наукова конференція викладачів, докторантів, аспірантів та студентів університету за 2016 р.»

Місце та дата проведення: м.Івано-Франківськ, 02 березня 2017 р.

Секція теоретичної і прикладної економіки УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМИ ПЛАТЕЖАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Волошинович Христина,
магістр 1 року навчання, економічний факультет.

Науковий керівник – Ємець О.І.
кандидат економічних наук, доцент.

На сьогоднішній день податковий аспект присутній в будь-якому сегменті управління фінансами підприємства та впливає на всі ключові прийняті рішення. Тому система управління податковим фактором має стати невід'ємною частиною фінансового менеджменту, враховуючи його завдання та мету.

Управління податковими платежами на будь-якому підприємстві є складовою загальної системи управління і являє собою систему податкового менеджменту. Податковий менеджмент підприємства, як складова частина фінансового менеджменту, передбачає розробку управлінських рішень, спрямованих на формування фінансового потенціалу і підвищення його ефективності. Основна ціль податкового менеджменту не зводиться до абсолютної мінімізації податкових платежів, вона полягає в активному впливі на максимізацію чистого прибутку підприємства при заданих параметрах податкового середовища і ринкової кон'юнктури.

Вивчення досвіду управління податковими платежами на вітчизняних підприємствах дає змогу стверджувати, що практики не приділяють достатньої уваги цьому питанню. Враховуючи нагальність проблеми удосконалення системи управління податковими платежами, вважаю її вирішення вимагає комплексного підходу.

Вивчення зарубіжного досвіду показав, що в таких країнах прийнято виділяти три можливі моделі поведінки платників податків:

- «tax evasion» – ухиляння від сплати податків – передбачає незаконне використання податкових пільг, несвоєчасну сплату податкових платежів, приховування доходів, неподання чи несвоєчасне представлення документів, необхідних для обчислення й сплати податків;

- «tax avoidance» – запобігання податкам або обхід податків – така ситуація, коли підприємство або фізична особа не стає платником податків або через те, що здійснює діяльність, яка за законом не підлягає оподаткуванню, чи одержує неоподатковувані податками доходи, або через

відсутність реєстрації у податкових органах, тобто використовує як законні, так і незаконні способи;

- «tax planning» – податкове планування, сутність якого визначено як визнання за кожним платником податків права застосовувати всі допустимі законами засоби, прийоми та способи для максимального скорочення своїх податкових зобов'язань [1, с. 35].

Практика свідчить, що навіть ті підприємства, що використовують інструменти податкового планування, не одержують очікуваного економічного ефекту. При визначенні підходу до податкового планування особи, які приймають рішення з податкових питань, керуються двома основними міркуваннями: можливістю оптимізації грошових потоків та ефективної ставки податку у фінансовій звітності.

Українським підприємствам потрібен власний, принципово новий підхід до формування системи управління податковими платежами на підприємстві. Важливо, щоб у стратегії підприємства був присутній набір легальних важелів управління, які б давали змогу адекватно оцінити рівень податкової ситуації.

У сучасній економічній літературі існують різні підходи до визначення поняття «управління податковими платежами», причому більшість науковців ототожнюють це визначення з «податковим плануванням».

Управління податковими платежами підприємства – це комплекс заходів, що дає змогу досягти оптимального рівня податкових платежів за умови дотримання норм податкового законодавства [2].

Таке управління має здійснюватися постійно, незалежно від рівня податкового навантаження, оскільки основною метою такого управління є оптимізація податкових платежів.

До основних елементів системи управління податковими платежами підприємства належать такі: податкова політика; податкове планування; організація та ведення оперативного бухгалтерського й податкового обліку; бюджетування податків; податковий контроль.

Податкова політика підприємства визначається вибором найбільш ефективного варіанту сплати податків при альтернативних напрямках господарської діяльності.

Застосування податкового планування впливає, перш за все, із мотивів зменшення податкового навантаження на підприємство за існуючої системи оподаткування. Податкове планування є однією з умов прибутковості і сталості розвитку підприємства [3].

Розглядаючи систему бухгалтерського обліку підприємства як інструмент управління податковими платежами, зазначимо, що вона виконує інформаційне забезпечення процесу управління податковими платежами необхідною та достовірною інформацією про поточні податкові зобов'язання.

Фактично поточне податкове планування обмежене формуванням планових показників податкових платежів за умови певного обсягу діяльності. Тобто для розроблення ефективної методики податкового

планування слід врахувати логіку його взаємодії з бюджетуванням підприємства.

Бюджетування податкових платежів – це система планових розрахунків із використанням взаємопов'язаних бюджетів підприємства, спрямована на визначення планової суми податкових платежів, що підлягають сплаті в майбутніх податкових періодах. Бюджетування дає змогу розрахувати податкові зобов'язання платника не лише на поточний, але й на подальші податкові періоди [4].

Загалом, використання бюджетного підходу при управлінні податковими платежами дає змогу контролювати виконання податкових зобов'язань, а також підвищити ефективність планування та використання бюджетів податків.

Логічним завершенням процесу управління податковими платежами є внутрішній контроль, який передбачає постійний моніторинг нормативно-правової бази, контроль за своєчасністю та правильністю виконання податкових зобов'язань, виявлення значних відхилень фактичних та прогнозних значень бюджету податків.

Сьогодні створення системи управління податковими платежами підприємства – це єдиний метод адекватного активного впливу підприємства на свої взаємовідносини з державою з позиції оподаткування його діяльності.

1. Руденко Є.М. Удосконалення механізму управління податковими платежами сільськогосподарській підприємств / Є.М.Руденко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2014. – Т. 2, Вип. 3. – С.35-43.

2. Кравченко І.Ю. Управління податковими платежами підприємства: теоретичний аспект / І.Ю.Кравченко // Вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – 2011. – №5. – С. 80-87.

3. Горб В.А. Управління податковими платежами підприємства: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / Приазовський державний технічний університет. – Маріуполь, 2005. – 22 с.

4. Мулик Т. О. Проблеми оптимізації податкових платежів і формування податкової політики на підприємствах / Т. О. Мулик // Збірник наукових праць ВДАУ. – 2010. – № 36. – С. 326-329.

4. Список опрацьованої нормативно-правової документації за темою магістерської роботи

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [Текст] : затверджено наказом від 07.02.13 р. № 73 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
3. НП(С)БО 2 “Консолідована фінансова звітність”, затверджений Наказом МФУ від від 27.06.2013 № 628. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
4. Наказ ДПС України від 05.07.12 № 576 "Про затвердження Узагальнюючої податкової консультації щодо порядку списання кредиторської заборгованості за неоплачені товари". - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/yuridichnim-osobam/podatki-ta-zbori/podatok-na-pibutok/normativno-pravova-baza/page2>
5. П(С)БО 15 “Дохід” // [Електронний ресурс]: сайт Верховної ради України. – Режим доступу :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
6. П(С)БО 16 “Витрати” від 19 січня 2000 р. за № 27/4248 [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027-00>.
7. П(С)БО 17 “Податок на прибуток”, затверджений Наказом МФУ від 31.12.2000р. № 353. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. П(с)БО 27 «Необоротні активи утримувані для продажу, та припинена діяльність» від 07.11.2003 № 617. [Електронний ресурс]. Режим дос П(С)БО 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : сайт Верховної ради України. – Режим доступу :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
9. П(с)БО 8 «Нематеріальні активи» від 2.11.1999 № 750/4043. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
10. П(С)БО 7 «Основні засоби» від 18.05.2000 № 288/4509. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

5. Наукова стаття або частина монографії за обраним напрямом досліджень (або за темою магістерської роботи).

УДК 336.63

Ємець Ольга Іванівна

Доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”,
Міністерство освіти і науки України,
76025, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, e-mail: olajf2005@rambler.ru

Волошинович Христина Олегівна

Студент освітньої програми магістр за спеціальністю Економіка («прикладна економіка»)
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”,
Міністерство освіти і науки України,
76025, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, e-mail: xrustya_dream@ukr.net

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF REGIONS UNDER ECONOMIC GLOBALIZATION

У статті розглядаються питання пов'язані з методикою визначення інвестиційної привабливості підприємств регіонів України в умовах глобалізації. Розкрито дискусійні моменти, пов'язані з конкретизацією категорій інвестиційного клімату підприємства регіону та інвестиційної привабливості підприємства. Визначено низку чинників, від яких залежить оцінка інвестиційного рейтингу підприємства.

Ключові слова: підприємство, інвестиції, рейтинг інвестиційної привабливості, інвестиційна ефективність, інвестиційний клімат, регіон.

В статье рассматриваются вопросы, связанные с методикой определения инвестиционной привлекательности предприятий регионов Украины в условиях глобализации. Раскрыты дискуссионные моменты, связанные с конкретизацией категорий инвестиционного климата предприятия региона и инвестиционной привлекательности предприятия. Определен ряд факторов, от которых зависит оценка инвестиционного рейтинга предприятия.

Ключевые слова: предприятие, инвестиции, рейтинг инвестиционной привлекательности, инвестиционная эффективность, инвестиционный климат, регион.

The article deals with issues related to the method of determining investment attractiveness of regions of Ukraine under globalization. Solved discussion points related to the specification of the categories of enterprise investment climate of the region and investment attractiveness. Identified the number of factors that affects the investment grade rating of region.

Keywords: enterprise, rating of investment attractiveness, investment effectiveness, investment climate, region.

Постановка проблеми. На сучасному етапі економічного розвитку суспільство опинилось у складному становищі: майже всі країни світу і регіони зокрема, незалежно від свого соціально-економічного розвитку змушені приймати рішення, щодо залучення

фінансових ресурсів у вигляді інвестицій для зміцнення економічної безпеки підприємств та подолання фінансових проблем.

Вийти зі складного фінансового становища можна лише за допомогою усвідомлення рівня відповідальності за всі процеси, що відбуваються на підприємствах регіону з метою активізації внутрішнього потенціалу. На нашу думку, це проявляється у комплексі заходів управління інвестиційною політикою, яка має активізуючий вплив на регіональні системи у економічному, соціальному та екологічному напрямках.

Соціально-економічна ситуація у всіх регіонах України потребує оновлення підходів до здійснення регіонального управління – децентралізації. У свою чергу, це обумовлюється необхідністю виявлення факторів, які можуть стримати негативні тенденції, що виникли у зв'язку з глобальними економічними трансформаціями та забезпечити інвестиційну привабливість регіонів України на засадах їх саморозвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та практичним аспектам вивчення проблем, пов'язаних із формуванням, підвищенням рівня, методичним забезпеченням, дослідженням окремих аспектів інвестиційної привабливості підприємств регіонів, присвячені наукові роботи таких вчених, як О. Феденко [1], О. Кузьменко [2], С. Васильченко [3], О. Ємець [4], Х. Волошинович [5] та інші.

Метою статті є виявлення впливу основних чинників, які визначають рівень конкуренції, і привабливості ведення бізнесу на підприємствах регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах глобалізації економічний розвиток будь-якої країни тісно пов'язаний з підвищенням її інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів.

Інвестиційна привабливість підприємства регіону є структурним елементом регіонального інвестиційного клімату. Інвестиційний клімат підприємства – це умови, які сприяють процесам інвестиційної діяльності підприємства у конкретному регіоні або гальмують їх.

Інвестиційна привабливість підприємства – це якісна та кількісна характеристика внутрішнього та зовнішнього середовища об'єкта можливого інвестування. Головна суть інвестиційної привабливості підприємства полягає в реалізації стратегії отримання максимального прибутку від вкладеного капіталу. Тому, на сьогоднішній день, при розробці і прийнятті інвестиційних рішень, іноземний інвестор спирається на дослідження конкурентоспроможності регіональної економіки, а саме звертає увагу на регіони, які є більш привабливими [1].

Інвестиційна привабливість підприємства регіону – відповідність регіону основним цілям інвесторів, що полягають у прибутковості, безризиковості і ліквідності інвестицій та рівні задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства.

Висока інвестиційна привабливість підприємства регіону дозволяє залучати великі інвестиції на його розвиток та гарантує отримання прибутку для інвесторів.

Інвестиційна привабливість підприємства регіону може визначатись: вигідним географічним розташуванням; наявністю необхідних природних ресурсів; дешевою та кваліфікованою робочою силою; розвинутою інфраструктурою. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства регіону є найважливішим аспектом для прийняття будь-якого інвестиційного рішення, від правильності якого залежать наслідки, як для інвестора, так і для економіки регіону і країни в цілому. На сьогодні є чимало різних методик оцінки інвестиційної привабливості підприємств регіонів.

В Україні загальноприйнятої методики визначення інвестиційної привабливості підприємства регіону немає, її розраховують різні установи та організації за власними підходами, що спричиняє труднощі у підтвердженні об'єктивності оцінки. Зокрема Міністерство економічного розвитку і торгівлі України щорічно розраховує рейтинг привабливості регіонів України за такими показниками, як економічний стан регіону, розвиток ринкової, транспортної та фінансової інфраструктури [2].

В сучасних умовах при аналізі інвестиційної привабливості використовують, переважно, експертно-рейтинговий підхід, саме його в своїй роботі досить широко використовують такі відомі світові рейтингові агентства як Standart&Poors, Moody's та Fitch IBCA.

Згідно з рейтингом інвестиційної привабливості регіонів України, який розробляється Київським міжнародним інститутом соціології та Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій спостерігається наступна тенденція. У даному рейтингу подано характеристику тих факторів, які впливають на прийняття інвестиційних рішень та визначають якість середовища, у якому діють підприємства – суб'єкти інвестування. Україна є досить неоднорідною країною як з точки зору географічних умов, так і в плані соціально-економічного розвитку. Така географічна та соціально-економічна різноманітність свідчить про значний потенціал регіонів, оскільки дозволяє запропонувати різноманітні «пакети» інвестиційних умов, якими може скористатись широке коло потенційних інвесторів, адже кожний інвестор орієнтується на цілком конкретні характеристики території, які для нього є визначальними (табл.1).

Таблиця 1

Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України

Область	Рейтинг
Львівська	1.601
Івано-Франківська	1.478
Одеська	1.459
Вінницька	1.428
м. Київ	1.419
Дніпропетровська	1.418
Волинська	1.410
Харківська	1.404
Чернігівська	1.397
Житомирська	1.385

Джерело [6]

Даний індекс розраховується на основі жорстких і м'яких факторів:

1) жорсткі фактори: природні ресурси, трудові ресурси, інноваційний потенціал, географічне розташування, споживчий сегмент, бізнес-сегмент, інфраструктура;

2) м'які фактори: діловий клімат, правила і процедури (ефективність державних органів, адміністративні процедури, дотримання прав власності, корупція, податки і збори), відкритість влади, діловий оптимізм, успішний досвід.

До «жорстких» факторів належать ті, вплив яких неможливо або дуже складно змінити в короткостроковій перспективі. Однак вони можуть бути базою для середньо- та довгострокових прогнозів розвитку середовища та визначати потенціал регіону для реалізації інвестиційних проектів. Група «м'яких факторів» об'єднує фактори, які можуть змінюватися за короткий проміжок часу та ставати обмеженням або перепорою для реалізації інвестиційних проектів [6].

Такі зміни у інвестиційній привабливості підприємств регіонів Західної України можна пояснити зростанням ролі «м'яких факторів». Адже зростання таких факторів не потребує значних коштів і часу, переважно знаходяться в руках місцевої влади і громади, а отже має високу мобільність і може змінитись швидко, покращуючи тим самим інвестиційну привабливість регіону. А вже «жорсткі фактори» потребують постійних капіталовкладень для того щоб підтримувати їх кількість та якість. Відповідно регіонам які мали переваги у таких факторах не вдалося втримати свої позиції у рейтингу інвестиційної привабливості.

В свою чергу, західним регіонам, які не мали переваг у «жорстких факторах» вдалося підтримати «м'які фактори» на належному рівні для підвищення рівня інвестиційної привабливості [3].

01 вересня 2016 р. на засіданні Рейтингового комітету агентства "Кредит-Рейтинг" прийнято рішення про оновлення рівня інвестиційної привабливості міста Івано-Франківська на рівні uaINV4+ Високий рівень інвестиційної привабливості за Національною шкалою. Це означає, що місто характеризується високим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами аналізу. Чутливість вкладень до інвестиційних ризиків є низькою.

За інформацією головного управління статистики, обсяг залучених з початку інвестування в економіку області прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) на 1 липня 2016 р. становив 837,2 млн. дол. США, що у розрахунку на одну особу населення склало 606,8 дол. У січні-червні в економіку області інвестовано 1,3 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу) та вилучено 8,3 млн. дол. Сукупний обсяг іноземного капіталу порівняно з обсягом інвестицій на початок 2016 р. збільшився на 0,1%, в основному, за рахунок курсової різниці.

За обсягом прямих іноземних інвестицій Івано-Франківщина посіла 10 місце серед регіонів України, за темпом росту – 17. Інвесторами виступили нерезиденти з 51 країни світу. До п'ятірки основних країн-інвесторів, на які припадає 85,9% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр, Нідерланди, Польща, Сербія, Данія.

У розвиток промисловості спрямовано 632,5 млн. дол. США, з них найбільше у підприємства переробної промисловості – 625,1 млн. дол. Частка інвестицій, що вкладені у підприємства оптової та роздрібною торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів, склала 11,7%, сільського, лісового та рибного господарства – 7,8%, будівельної діяльності – 2,8% [7] (рис.1).

Рис.1. Прямі іноземні інвестиції за основними видами економічної діяльності станом на 1 квітня 2016 року

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій зосереджені на підприємствах міст Івано-Франківська (461,6 млн. дол. США або 55,1% загального обсягу інвестицій) та Калуша (243,7 млн. дол. або 29,1%). Серед районів області значна частка капіталу нерезидентів залучена в економіку Калуського (3,2%), Рогатинського (3,2%) та Тисменицького (2,4%) районів.

Журнал Forbes у 2015 році розробив рейтинг найсприятливіших міст для бізнесу. Тож, за результатами рейтингування, першу трійку посідають найбільші (після столиці)

регіональні центри – Одеса, Львів та Харків. Івано-Франківськ – на 9-тій позиції, а інше місто на крайньому заході України – Ужгород – за представленими балами посіло останнє 25-те місце (табл.2).

Таблиця 2

Рейтинг найкращих міст України для ведення бізнесу

Місто	Людський капітал	Купівельна спроможність	Бізнес-клімат	Економічна стійкість	Інфраструктура	Ділове здоров'я
Одеса	20	10	7	13	21	13
Львів	21	9	8	12	19	13
Харків	22	7	7	13	20	12
Дніпропетровськ	18	12	8	11	20	6
Миколаїв	18	10	4	10	14	18
Черкаси	17	5	6	13	15	15
Запоріжжя	10	11	5	11	20	13
Хмельницький	20	7	5	9	10	18
Івано-Франківськ	19	6	6	9	12	15
Вінниця	19	5	6	12	14	10
Рівне	12	7	6	9	14	15
Чернігів	16	4	3	9	11	20
Кривий Ріг	13	9	4	7	15	13
Тернопіль	18	5	7	7	11	13
Луцьк	16	3	3	12	9	18
Суми	13	6	5	9	9	19
Маріуполь	9	8	2	8	11	20
Херсон	15	6	4	12	10	10
Біла Церква	16	3	3	10	6	19
Чернівці	15	3	4	8	9	16
Дніпродзержинськ	14	8	3	7	7	15
Житомир	10	7	5	8	11	11
Кременчук	9	5	2	6	9	19
Кіровоград	8	4	6	7	11	9
Ужгород	7	5	3	8	9	10

Джерело [8]

У лідери рейтингу вийшла Одеса, зумівши показати високі результати практично за всіма характеристиками, за винятком хіба що кількості тяжких та особливо тяжких злочинів, рівень яких у цьому місті становить практично половину від загального рівня злочинності.

На другу позицію піднявся Львів, який є фактично центром тяжіння капіталів і продуктивних сил усього Західного регіону. Трійку лідерів замикає Харків, який опинився в прифронтовій зоні. Це не могло не позначитися як на економіці міста, так і на загальному тривожному стані його жителів, які остерігаються, що військові дії перемістяться і в Харківську область.

За результатами оновлення рейтингу агенства «Євро-Рейтинг» інвестиційної ефективності міст, Івано-Франківську підтверджено рейтинг іneC, що відповідає рівню «вище середнього». Бальна оцінка інвестиційної ефективності м. Івано-Франківськ становить 180 балів.

Лідерами даного дослідження стали міста Київ (217 балів) та Львів (214 балів). При складанні даного рейтингу агентство «Євро-Рейтинг» досліджувало показники, які характеризують як інвестиційну активність в місті так і соціально-економічний ефект від залучених коштів (табл.3).

Інвестиційна активність міст України

Область	2 кв. 2016 р., Рейтинг	Бал
Вінницька	ineB	188
Волинська	ineC	162
Дніпропетровська	ineB	192
Житомирська	ineD	150
Закарпатська	ineE	128
Запорізька	ineD	156
Івано-Франківська	ineC	180
Київська	ineA	217
Кіровоградська	ineE	132
Львівська	ineA	214
Миколаївська	ineB	197
Одеська	ineA	224
Полтавська	ineB	191
Рівненська	ineF	102
Сумська	ineF	107
Тернопільська	ineE	121
Харківська	ineA	211
Херсонська	ineD	156
Хмельницька	ineD	144
Черкаська	ineD	153
Чернівецька	ineE	131
Чернігівська	ineE	131

Критерії, які використовувалися при складанні рейтингу:

1. Капітальні інвестиції за 2 квартал 2016 року, розрахований на душу населення в процентах до попереднього періоду.
2. Іноземні інвестиції за 2 квартал 2016 року.
3. Виконані будівельні роботи за 2 квартал 2016 року [9].

На сьогодні перед місцевою владою стоять питання покращення інвестиційної привабливості підприємств регіонів, які можна вирішити шляхом формування ефективних механізмів взаємодії влади, підприємців, інвесторів та громадськості. Для покращення інвестиційної привабливості підприємств регіону є доцільним створення на регіональному рівні інвестиційного сайту, який виступає як каталізатор для інвестиційних проектів, є базою знань щодо потенціалу регіону, його конкретних переваг. Для його створення необхідно широке залучення громади до розвитку свого населеного пункту, збільшення ролі органів місцевого самоврядування у соціально-економічному розвитку територій.

Інвестиційний сайт – це візитна картка регіону, на якому показана презентація області як виробничого, наукового, транспортного, культурного і освітнього регіону країни, це потужний інструмент для розвитку бізнесу, залучення інвесторів та бізнес-партнерів в інноваційні та інвестиційні проекти з високою продуктивністю і доданою вартістю, а також створення привабливого інвестиційного клімату. Основна мета – сформуванню позитивний імідж регіону на загальноукраїнському та міжнародному рівнях, залучити кошти іноземних та вітчизняних інвесторів для інвестиційного та інноваційного розвитку підприємств, а також об'єднання й уніфікації інформації про усі наявні інвестиційні можливості області для встановлення швидкого та ефективного контакту з інвестором.

Стратегічною метою його створення є знайти, зацікавити і забезпечити для інвесторів необхідні і рівні умови для роботи і побудувати між усіма учасниками інвестиційного процесу відносини довіри і партнерства [9].

Збільшення обсягів іноземного інвестування в Україні можливе лише за умов підвищення її інвестиційної привабливості та створення механізму взаємодії іноземного

інвестора й органів державної влади. Поліпшення інвестиційного клімату потребує підвищення стабільності та прозорості політичної системи України, зменшення рівня її корумпованості, подолання тенденцій криміналізації суспільства, прискорення процесів дерегуляції підприємницької діяльності в цілому, завершення судової реформи.

Вагому роль в створенні сприятливого інвестиційного клімату відіграє стабільність законодавчої системи, адже, держава має надійно забезпечувати захист прав іноземних інвесторів і розробити систему їх страхування від можливих ризиків здійснення інвестиційної діяльності на території України. Особливу увагу слід приділити інформаційному забезпеченню залучення іноземних інвестицій.

Доцільним, на нашу думку, є розробка чіткої державної стратегії залучення іноземних інвестицій, визначення пріоритетних галузей економіки, окремих підприємств, ефективного функціонування яких зумовить подальше поживлення в інших секторах. Наприклад, сьогодні серед них в Україні можна виділити аграрний сектор, сферу високих технологій, IT-індустрію, машинобудування, нафтогазову та енергетичну галузі. При розробці інвестиційної стратегії слід враховувати географічні і соціально-економічні відмінності регіонів України.

На заваді підвищенню інвестиційної спроможності регіонів стоїть низка проблем:

1. Недостатнє інституційне забезпечення інвестиційної політики в регіонах та на окремих підприємствах. Розробка інвестиційної політики традиційно залишається прерогативою органів влади центрального рівня. Вагому роль у регулюванні інвестиційної діяльності саме на регіональному рівні та у формуванні системи інвестування в регіонах і задоволенні очікувань інвесторів відіграють рейтинги інвестиційної привабливості підприємств регіонів, інвестиційні паспорти регіонів, інвестиційні атласи по регіонах.

2. Недосконалість інструментів розкриття внутрішнього потенціалу підприємств регіонів. Інституційним інструментом розкриття внутрішнього потенціалу підприємства регіону є регіональні стратегії. У чинних стратегіях регіонального розвитку відсутній системний і всебічний аналіз внутрішнього потенціалу регіону та визначення способів його використання. У регіональних стратегіях присутній аналіз окремих галузей та сфер діяльності, які становлять господарську основу для даного регіону, проте він не має стратегічної спрямованості як загалом, так і в контексті підвищення інвестиційної привабливості регіонів зокрема. З тексту стратегії інвестору важко дійти висновків про можливість здійснення капіталовкладень в конкретне підприємство.

3. Падіння обсягів залучення інвестицій внаслідок погіршення соціально-економічної ситуації в країні і падіння інвестиційної привабливості підприємств регіонів Сходу України через ведення бойових дій на їх території.

4. Низька ефективність розподілу інвестицій, низька віддача від інвестицій. З року в рік спостерігається концентрація капітальних інвестицій у галузях переробної промисловості та будівництва, а прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з інших країн – у галузях переробної промисловості, фінансовій та страховій діяльності, оптовій та роздрібній торгівлі. Внаслідок надмірного нарощування інвестиційного потенціалу високозатратних галузей неможливо добитися успіху в економічному розвитку.

Висновки. Таким чином, всі зроблені у процесі дослідження теоретичні та практичні рекомендації щодо оцінки інвестиційної привабливості підприємства надають можливість підвищити інвестиційний рейтинг підприємств. Це безумовно, надасть можливість створити основу для отримання підприємством ресурсів з метою свого подальшого економіко-технологічного розвитку.

Виходячи з даної ситуації, постає важливе питання якомога більш професійної та чіткої оцінки підприємства з точки зору привабливості для інвесторів. Формування комплексної інтегральної оцінки інвестиційної привабливості може здійснюватися за різними методиками. Основною вимогою до будь-якого методу визначення рівня інвестиційної привабливості є можливість інтерпретації отриманої інформації та прийняття на основі визначених показників ефективності та доцільності управлінських

рішень, як з боку інвестора щодо вкладання коштів, так і з боку підприємства-реципієнта щодо підвищення власного інвестиційного рейтингу.

Можна стверджувати, що пріоритетним напрямом розвитку економіки підприємств є залучення інвестицій в регіон. Крім того, суттєвим є спроможність інфраструктури регіону освоювати та ефективно використовувати інвестиційні кошти. В цьому сенсі важливою є формалізація підходів до визначення інвестиційної привабливості підприємств регіону, оскільки його позиціонування в цьому аспекті дозволяє залучити потенційних інвесторів для виконання регіональних інвестиційних програм. Слід зазначити, що ефективність регіональної інвестиційної політики залежить від стану інвестиційного клімату, що впливає на інтенсивність інвестиційного процесу та обсяги інвестицій і визначає інвестиційну привабливість підприємств регіону.

Для залучення інвестицій та ефективного їх використання в підприємствах регіону необхідно усунути основні бар'єри, такі як: фінансові, економічні, інфраструктурні, правові та корупція. Для подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним на сьогодні є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату для розвитку підприємств.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Феденко О.В. Інвестиційна конкурентоспроможність регіонів України в умовах глобалізації економіки / О.В.Феденко // Ефективна економіка. – 2014. – №5. – С.34-38.
2. Кузьменко О.В. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість регіонів України / О.В.Кузьменко // Економічний нобелівський вісник. – Київ. – 2015. – №1. – С. 46-54.
3. Васильченко С.М. Аналіз потенціалу малих міст Західної України у сфері залучення іноземних інвестицій / С.М.Васильченко // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №2. – С. 14-20.
4. Ємець О.І. Значення капітальних інвестицій підприємств в умовах глобалізації економіки / О.І. Ємець // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Науковий збірник. Випуск 10. – Т.1. – Івано-Франківськ: Плай, 2014. – С. 179-186.
5. Волошинович Х.О., Ємець О.І. Чинники залучення капіталу для реалізації інвестиційних проектів підприємств / О.І. Ємець, Х.О. Волошинович // Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Соціально-економічний розвиток і якість життя населення регіону» (м. Івано-Франківськ, 16-17 травня 2013 р.). – 2013. – С. 32-34.
6. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kiis.com.ua/materials/pr/20142904/RIPR2014.pdf>
7. Сайт «Правда» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravda.if.ua/cat-7.html>
8. Сайт «Forbes Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1395318-najkrashchi-mista-dlya-biznesu>
9. Сайт рейтингового агенства «Євро-Рейтинг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euro-rating.com.ua/regiony/rejting-list/rejting-list-oblastej/>
10. Стан інвестиційної діяльності в Україні за I півріччя 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

Навчально-методичне видання

Пилипів Надія Іванівна
Васильченко Сергій Миколайович
Ємець Ольга Іванівна
Мацола Михайло Михайлович
Писар Надія Богданівна
Романюк Тарас Михайлович
Стефінін Володимир Володимирович
Ціжма Юрій Іванович

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

для магістра галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"
спеціальності 051 Економіка ("Прикладна економіка")

Відповідальний за випуск:
О.І. Ємець

Підписано до друку 25.10.2016. р. Формат 60x84/16, папір – офсетний,
Гарнітура Times New Roman. Зам. № 11 . Ум. друк. арк. 1,8. Тираж 100.

76000, м. Івано-Франківськ, вул. Василянок, 48
Видавництво «ЛІК» Тел. 4-80-27